



MISBRUGSARBEJDERE – FORÉN JER!

Interview med formanden for en unik sammenslutning i Frankrig: En forening for alle, der arbejder på misbrugsområdet.

AF ERIC ALLOUCHE

I forbindelse med krigen i Irak hørte jeg engang en fransk journalist fortælle, at en del af problemerne ligger i de forskellige grundholdninger: Amerikanerne er tilhængere af 'alt militært'; de mener, at magten er den vigtigste reference. Muslimerne for deres vedkommende er tilhængere af 'alt religiøst' med Allah som holdepunkt,...og hvad angår franskmænd, så er de tilhængere af 'alt politisk'; de mener åbenbart, at man kan snakke sig ud af alle problemer,...og hvis ikke det er nok, så kan man altid prøve til at snakke dem ihjel!

Da jeg efter flere forsøg ende-

lig fik fat i ANIT's formand Jean-Pierre Couteron, i telefonen, blev jeg meget hurtigt mindet om den rammende kategorisering...i hvert fald, hvad franskmænd angår! Jean-Pierre havde åbenbart meget travlt. Han ville meget gerne interviewes, men det måtte blive i små bidder, når hans tidsplan gav ham mulighed for det: mellem to møder, lige før frokosten eller inden en togrejse. Men lige så snart han tog røret, så kunne jeg mærke den franske 'grundholdning' træde til: Verden omkring Jean-Pierre virkede, som om den var forsvundet: Lysten til at snakke, fortælle, filosofere og lege med ideerne overskyggede alt, mø-

derne kunne vente frokosten udskydes...og det var lige før, at han kom for sent til toget!

Jean-Pierre, er ANIT mest en stoisk eller hedonistisk organisation?

Jeg er ked af, at jeg må give dig et kedeligt svar, men begge retninger findes i ANIT. Nogle af vores medlemmer har en stoisk holdning...og andre en hedonistisk.

Ja, det var godt nok et utilfredsstillende svar. Hvad så med dig: Er du stoiker eller hedonist?

(Latter). Hedonist! Der må være nydelse i det, vi laver,...og faktisk er vi i gang med at udgive nogle ret 'hedonistiske' foldere i ANIT. F.eks. den om vores kommende årlige konference, 'Addictions au quotidien' ('Addiction i dagligdagen', se programmet på www.anit.asso.fr).

ANIT blev stiftet i 1980. Hvorfor blev det lige præcis på det tidspunkt?

Det er, fordi vi havde brug for en reaktionstid....på 10 år. Sagen er, at der i 1970 i det franske parlament blev vedtaget en lov vedr. stofmisbrugsstatus, som skabte den lovmæssige ramme omkring jura og behandling af misbrugerne i Frankrig.

På baggrund af den lov startede de første behandlingsinstitutioner i 1972-75,...og først 10 år efter, i 1980, fik vi så meget overskud, at vi fik lyst til at mødes og skabe den fælles organisation ANIT.

Hvad hvis ANIT ikke eksisterede?

For min skyld ingen alarm! Det vil ikke være en stor katastrofe. ANIT's grundlæggende formål er at skabe et rum med frihed og dynamik.

Som jeg ser det, så kan den offentlige debat enten blive påvirket af interesseorganisationer eller af enkeltpersoner,...og for mig er fordelene ved at have et netværk som ANIT, at det hverken er rutinen eller de 'store kæfter', som sætter dagsordenen for den offentlige debat om misbrug.

Derudover giver et forum som ANIT mulighed for at kunne drøfte vanskelige spørgsmål, der kan være svære at bære for enkeltpersoner, som f.eks.: Hvad er det nyttige ved have illegale stoffer, eller hvad er fordelene og ulemperne ved en bred tilgængelighed til stofferne i forhold til en streng kontrolpolitik?

Endelig, hvis du kigger på vores hjemmeside, vil du se, at vi også tilbyder et omfattende efteruddannelsesprogram, som henvender sig til alle faggrupper. Nogle emner er meget specialiserede, f.eks. brugerinddragelsen, de kvindelige misbrugere eller misbrug på arbejdspladsen, mens andre kurser mere har karakter af introduktionskurser. I den sammenhæng skal du notere, at der findes en lov i Frankrig, der tvinger arbejdsgivere til at have en pulje på ca. 1-1,2% af organisationens totale budget, som skal bruges til at efteruddanne organisationens medarbejdere.

Det lyder meget fint,...men med så lille et formål kan det så ikke tænkes, at ANIT er nået til et punkt, hvor den største funktion kun er at arbejde for sin egen beståen? Man kunne tro det, hvis vi var en aktivist-organisation, som fremhæver eller forsvarer en bestemt plan eller et bestemt politisk budskab. Man kunne også tænke det, hvis ANIT var en stor organisation med mange ansatte at tage hensyn til og en formue at forvalte. Men vi er hverken det ene eller det andet: ANIT har kun en håndfuld ansatte, og vi arbejder ikke på at blive større. Med disse forudsætninger bliver det forhåbentlig aldrig et vigtigt mål for os blot at bestå som organisation. Igen er vores formål at give vores medlemmer et rum, hvor de kan komme i kontakt med hinanden, og hvor vi kan opretholde en aktiv og åben debat...og for at komme tilbage til dit første spørgsmål: at få glæden til at cirkulere i ANIT!



ADDICTIONS
AU QUOTIDIEN,
L'ORDINAIRE
DES ADDICTIONS

29^{es} JOURNÉES
NATIONALES

DE L'ASSOCIATION NATIONALE
DES INTERVENANTS
EN TOXICOMANIE



NÎMES / LES 12 ET 13 JUIN 2008

Er det en generel holdning i ANIT, eller skyldes det din hedonistiske natur? Er der således magtkampe i ANIT? Og var der f.eks. kampvalg, da du skulle vælges til formand?

Nej,...men det bliver der sikkert, når jeg skal efterfølges!(Latter). Da jeg trådte til som formand for 3 år

siden, havde ANIT mistet stort set al interesse. Tingene var så slemme, at vi havde vanskeligheder med at finde bestyrelsesmedlemmer.

Men nu har vi vendt den situation om, og nu er der f.eks. flere medlemmer, som ønsker at være med i bestyrelsen, end der er ledige



ANIT (Association Nationale des Intervenants en Toxicomanie / Den nationale sammenslutning af stofmisbrugsmedarbejdere) er en fransk organisation, som siden 1980 har samlet professionelle fra alle faggrupper, der arbejder med stofmisbrugere.

I modsætning til Danmark, hvor en lang tradition for stærke fagforeninger har resulteret i, at stort set alle faggrupper har skabt deres egne 'misbrugs-sektioner', som fokuserer fortrinsvist på deres egne interesser og faglighed, så er fagforeningerne meget svage i Frankrig, og derfor er organiseringen af misbrugsbehandlere opstået i en fagneutral sammenhæng og med et noget tvetydigt og overraskende formål.

Jean-Pierre Couteron, som vi møder i dette interview, har været formand for ANIT i 3 år. Han er psykolog og har arbejdet med stofmisbrugere i 25 år.

Læs mere om ANIT på hjemmesiden: www.anit.asso.fr .

pladser! Det må betragtes som et sundhedstegn for organisationen.

Hvor stor er så ANIT nu?

Lige nu har vi omtrent 350 medlemmer. Men det, du skal være opmærksom på, er, at der blandt disse medlemmer også er 150-170 medlemmer, som faktisk er institutioner (og ikke enkeltpersoner). Og de største institutioner kan alene dække over 100 medarbejdere.

Disse 150-170 udgør 2/3 af alle de franske institutioner, så ANIT dækker mere, end man tror ved første øjekast..

Hvad så med den sidste tredjedel, hvorfor er de ikke med i ANIT?

Der er forskellige grunde til, at nogle personer eller institutioner ikke ønsker at være medlem af ANIT.

Rent historisk var ANIT (og dermed en stor del af misbrugsbehandlingsverdenen) i begyndelsen af 90'erne ret skeptisk imod - den dengang nye - harm reduction-ideologi.

Det blev så folk uden for misbrugsbehandlingsverdenen (f.eks. 'Medecin du monde', 'Læger i verden'), som dengang, via deres egne kanaler, indførte substitutionsbehandling og harm reduction i Frankrig (med bl.a. metadonbusser) ...imod den traditionelle misbrugsbehandlingsverden.

Jeg vil skynde mig at sige, at den position står i kraftig kontrast til ANIT's position i dag, hvor vi går

meget ind for harm reduction og substitutionsbehandling,....men alligevel, der findes stadig folk, som har taget afstand fra ANIT p.g.a. af den tidligere holdning.

En anden og mere aktuell grund har at gøre med den måde, misbrugsbehandlingen er organiseret på i dag i Frankrig. Vi har et tredelt behandlingssystem:

- De privatpraktiserende læger og apotekerne står for udskrivningen og uddelingen af det meste af substitutionsmedicinen.
- Private organisationer står for det meste af den psykosociale behandling. Både ambulante og døgnbehandling. (I Frankrig findes der ingen amtslige eller kommunale 'misbrugscentre'. Behandlingscentre er private og finansieret igennem kontrakter med staten.)
- Og så har vi sygehusene, som tilbyder både behandling og substitution.

Man kunne tro, at det her danner rammen for en god komplementaritet, hvor f.eks. de mest velfungerende misbrugere kunne nøjes med at få substitutionsmedicin hos deres egen læge, og hvor de dårligst fungerende kunne indlægges på sygehus...men sådan fungerer det altså ikke.

Disse tre systemer er delvis i konkurrence med hinanden på forskellige niveauer.

På det teoretiske niveau er vi i den private sektor ret enige om at



ANIT's formand Jean-Pierre Couteron

betragte misbrug som et komplekst fænomen med fysiologiske, psykologiske, sociale m.fl. facetter. I misbrugsbehandlingsafdelingerne på sygehusene er der tværtimod i fuld gang med at reducere misbrug til en karikatur, hvor kun det fysiologiske aspekt bliver taget i betragtning. Misbrug ses her ikke længere som en særlig form for menneskelig adfærd, men blot som en sygdom.

Den 'udvikling' har, på en næsten paradoksal måde, medført, at 'addictologie' i løbet af de sidste år har fået stor prestige blandt lægerne på sygehusene. Nogle læger er nu dukket op som 'addictologer', og de har muligheder for at skabe sig en karriere i dette felt med f.eks. oprettelsen af stillinger som professor i 'addictologi' på universitetshospitalernes forskningscentre.

Da vores indsats i ANIT lige præcis er at forhindre, at det terapeutiske svar, som samfundet giver til misbrugerne, begrænser sig til det præcise tidspunkt, hvor misbrug bliver en sygdom, kan du se, at det ikke er på sygehusene, du vil møde den største



begejstring for vores organisation.

På det mere pragmatiske niveau, så er problemet, at der mangler en koordinering af de tre behandlingssystemer, fordi politikerne ikke har taget stilling til, hvem der skal udføre hvilke opgaver. Det skyldes, at de politiske beslutninger er alt for meget bygget på lobbyisme: Midlerne bliver bare drysset rundt omkring, alt efter hvem der banker på hvilken dør.

Vores politikere følger desværre en slags 'stabilingslogik': Hver gang de møder et nyt problem eller et krav fra en lobbyorganisation, så skaber de et nyt behandlingstiltag, som de stabler oven på de allerede eksisterende tilbud....uden nogen form for overordnet strategi.

Men set fra brugernes synsvinkel, kan dét ikke være en fordel? At de kan shoppe mellem de forskellige behandlingstilbud og vælge dem, der passer dem bedst?

Man kunne mene, at 10 indgangsdøre er bedre end kun én,...og det er muligvis rigtigt for de ressourcestærke brugere. Men for de ressourcevage brugere, de, som er tabt i systemet, ...så løber vi risikoen for, at behandlingen bliver forvandet til fiksfakseri, hvor man bare udnytter hullerne i behandlingssystemet på en kortsigtet måde (f.eks. ved at modtage større doser af medicin end relevant ved at få det udskrevet flere steder).

Så ja, måske giver det franske system en stor frihed til brugerne,...men det sker på bekostning af en behandling, som rigtig hjælper!

Hvad er i øvrigt jeres relationer til den franske stofbrugerorganisation ASUD? (Pendant til den danske BrugerForening.). Det er gode venner! Vi har faktisk lige inviteret dem til vores næste generalforsamling for at tale om brugerens plads og brugerens ord.

Vi har helt klart nogle fælles interesser.

ANIT holder snart sin årlige konference om emnet: Addiction i dagligdagen...Har

det noget at gøre med det venskab?

Nej. Vi har valgt det tema, fordi vi ser, at brug og misbrug af stoffer er i gang med at ændre sig i takt med, at samfundet ændrer sig. Og hvad er oppe i tiden lige nu i vores samfund? Det er søgen - efter 'mere effekt', efter præstationer: Vi ønsker os flere kræfter, mere hukommelse, større seksuelle evner m.m.

En konsekvens af det er en 'almengørelse' af brugen af stofferne, som dermed bliver mere og mere viklet ind i dagligdagen; fra skolen til arbejdsverdenen, fra festmiljøet til familien. Vores ønske med konferencen er at komme til at forstå disse nye former for anvendelse af stoffer i deres eksistentielle dimension bedre, så vi bliver dygtigere til at behandle de særlige problemer, som følger i kølvandet.

Har ANIT politisk indflydelse?

Ja, helt bestemt. Selvfølgelig igennem vores netværksarbejde, men også på en mere direkte måde: ANIT inviteres med til at drøfte og formulere lovttekster, regulativer og lignende.

I den sammenhæng er vi i øvrigt meget opmærksomme på vores finansieringskilder, så vi ikke bliver afhængige af statslige bevillinger. Vi har således tre indtægtskilder: medlemmernes kontingent, støtte fra staten og EU-støtte i forbindelse med bestemte projekter.

Frankrig er kendt for at være et meget centraliseret land. Er der lokale friheder i forhold til misbrugspolitikken?

Siden 80'erne har der være en store decentraliseringsbevægelse i Frankrig, og der er muligheder for lokalt at bøje den nationale misbrugs politik,...men det er meget små ting vi snakker om.

Forskellige lande omkring Frankrig er i gang med at afprøve eller overveje sundhedsrum og/eller brug af heroin i behandlingen. Hvad er den franske holdning til disse emner?

Både heroin og sundhedsrum er ab-

solut politiske tabuer. For den nuværende regering vil det at indføre den slags tiltag være det samme som at opfordre folk til at tage stoffer.

Betyder det så, at franskmænd er selvtilstrækkelige?

Ja, muligvis,...men fra at forholde sig til det som et ideologisk problem ser vi det i dag som et pragmatisk problem. Først og fremmest: Hvordan kan vi tackle sprogets barriere?

Og jeg kan fortælle dig, at vi f.eks. nu er i gang med europæiske udvekslingsprojekter, et samarbejde med FESU (European Forum for Urban Safety) m.m.

Er der et europæisk land, som efter din mening har en eksemplarisk misbrugs-politik?

Nej, ikke et land som sådan, men når vi kigger rundt omkring, bliver vi meget inspireret af nogle bestemte påfund og erfaringer.

F.eks. den måde Holland blander pragmatisme og reflektion på, den måde hvorpå Schweiz formår at have en stor diversitet i et lille land, hvordan de privatpraktiserende læger i England har været engagerede i misbrugsbehandling, og vi har for nyligt inviteret Peter Tossman (fra forskningscentret Delphi i Berlin) for at fortælle om de tyske erfaringer med hjemmesiden 'Quit the Shit'.

Hvordan ser du på fremtiden i Frankrig?

Ser man det fra den negative side, så skal vi døje med en alliance mellem den politiske og den administrative verden, som er meget gammeldags, og som blokerer for udvikling.

Ser man det fra den positive side, så er der lige nu i Frankrig et stort kreativt potentiale og et højt niveau for udveksling og dialog blandt misbrugsbehandlerne,...og da vores debatter i ANIT samtidigt bliver mere og mere varme, så er der gode grunde til optimisme.